

INTERVIEW

RUNDT OM BIBLIOTEKET - I 5 ETAPER MED CHRISTIAN LAUERSEN,
BIBLIOTEKSCHEF VED ROSKILDE BIBLIOTEKERNE PER 1. SEPTEMBER 2018

Af Jan Erik Hansen, redaktør, jaha@kb.dk

”Jeg bliver ked af det, når man begynder at kalde biblioteket noget andet end det det er. Som fx læringscentre eller videntcenter. Helt overordnet ved folk godt, hvad et bibliotek er – de ved sgu ikke hvad et videntcenter er. Biblioteket er en 5000 år gammel institution der har haft en enorm indflydelse på vores verdens udvikling. Vi har måske et lidt traditionelt brand, men det er så stærkt. Derfor er der ingen grund til at begynde at kalde tingene noget andet. Det handler om at proppe det rigtige indhold ind den kasse, som er biblioteket i det 21. århundrede.”

”Jobbet landede bare i mit feed en dag, og så tænkte jeg, at det her ser sgu rigtig godt ud. Og så søgte jeg stillingen. Jeg har ikke bevidst været på vej væk, jeg har bare vidst, at det kunne være fedt på et tidspunkt at prøve noget andet. Selvom jeg har været rigtig glad for mit arbejde på Det Kgl. Bibliotek.”, siger 38-årige Christian Lauersen, der tiltræder som biblioteks- og borgerservicechef ved Roskilde Bibliotekerne per 1. september.

Det er den smukkeste sommerdag, midtvejs igennem juli, en fredag midt i ferien mellem fodbold-VM og Tour de France. REVY har sat sin gamle redaktør stævne i et lille kolonihavehus langt ude på det sydligste Amager, hvor han og familien tilbringer det meste af ferietiden.

Det skulle handle om forsknings- versus folkebiblioteker og et kig ind i fremtiden. Og selvfølgelig lidt om et overraskende jobskifte.

Prolog: mobilitet?

”Vores sektormobilitet er jo nærmest lig nul. Det er yderst sjældent at vi ser et skifte, både på medarbejder- og ledelsesniveau. Fra den statslige sektor til den kommunale sektor. Vi er frygtelig langt fra hinanden. Vi er inviteret til den samme fest, men vi står i hver sit hjørne og snakker lidt. Men danser aldrig rigtig for alvor sammen.”

siger Lauersen. Han har en dugfrisk fortid i forskellige lederstillinger ved Det Kgl. Bibliotek igennem 7 år.

Fra sektionsleder til fakultetsbibliotekar ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultetsbibliotek i København, senere kom Det Administrative Bibliotek under samme kasket, og 2017 blev chef-titlen for Roskilde Universitetsbibliotek (RUB) føjet til porteføljen. Næste skridt bliver uden for den akademiske biblioteksverden.

”Jeg har aldrig tænkt det som et bevidst valg at komme til et folkebibliotek selvom de står mit hjerte nær. Det var et bevidst tilvalg af Roskilde Bibliotekerne og Roskilde Kommune, men jeg har ikke målrettet gået efter at skifte til et folkebibliotek. Jeg har gået efter at prøve noget andet og noget udfordrende – og det får jeg her.”

Første etape: sektorsamarbejde?

”De værdier som bærer forsknings- og folkebiblioteker er langt hen af vejen de samme. Det der binder os sammen som biblioteker er de værdier, vi arbejder efter. Det er åbenhed og tillid der ikke er båret af økonomiske rationaler, fri og lige adgang til information og det at ville, at mennesker i vores samfund får succes med det de laver.”, tilføjer Lauersen og trækker linjer fra sin tidligere stilling til den nye. Samarbejdsmulighederne er der.

”På Roskilde Universitetsbibliotek ville vi, i tråd med universitetets strategi, gerne tættere på borgerne i lokalsamfundet, men havde ikke ressourcerne til for alvor at trække Trekroner-området ind. Der har vi samarbejdet med Roskilde Bibliotekerne, der ikke har noget lokalbibliotek i området, om at de laver arrangementsvirksomhed fysisk på RUB. Oplysende, oplevende og samskabende arrangementer, som både er for studerende og forskere ved RUC, og for de lokale borgere i området – det har fungeret så fedt og hvor ellers finder man en platform som er åben for studerende, forskere og borgeren? Der sker gode ting når de møder hinanden.”

”Jeg husker fra et besøg i New York, et sejt samarbejde mellem NY Public Library og Columbia University Libraries. De har sammen en kæmpestor lagerhal ude i New Jersey hvor lejen er lav, der er plads til ca. 20 mio. items. Alle

borgere, studerende og forskere kan så bestille en skannet kopi til sin indbakke – uanset hvilket bibliotek der ejer materialet. Det er satme noget der rykker. Almindelige mennesker vil jo bare have god biblioteksservice – de er da ligegladed med om vi er kommunale eller statslige.”

”Digital dannelse er også oplagt at samarbejde omkring. Understøttelse af informationskompetencer som vi kalder det i DFFU-verdenen. Der arbejder vi i siloer. Skole-, folke- og gymnasiebiblioteker laver deres stykke arbejde, inden for den akademiske verden laver vi vores arbejde.”

”Det er i princippet den samme indsats. Men vi fejler fuldstændig på, at se det hele menneske og den udvikling der handler om at understøtte digitale kompetencer fra vugge til grav og sammen advokere for vigtigheden af denne indsats. Der er intet samarbejde der binder bibliotekernes indsats for skole- og gymnasieeleven og borgeren sammen med den universitetsstuderende som så igen senere bliver borger”, siger Lauersen.

”Jeg håber jeg kan bidrage til at knytte vores sektorer tættere sammen, men som udgangspunkt ved jeg faktisk ikke særlig meget om folkebibliotekerne endnu. Men de var meget klare, da jeg blev ansat i Roskilde Kommune. De vil have mig som personligheds- og ledelsesprofil og så var de villige til at investere nogle lærepenge.”

Roskilde Bibliotekerne har 140 ansatte, 6 fysiske biblioteker, borgerservice, arkiv, bogbus og har status som centralbibliotek for Region Sjælland og Bornholm. Som biblioteks- og borgerservicechef kommer Christian Lauersen til at sidde i chefgruppen for By, Kultur og Miljø i kommunen.

”Som sagt kender jeg ikke særlig meget til den kommunale sektor og det politiske spil, der er. Men det skal jeg nok lære hurtigt, og så bliver de jo privilegeret med en biblioteks- og borgerservicechef, der kan stille nogle gode og vigtige spørgsmål til den almindelige praksis – til det ”man plejer”. Folk der kommer udefra, enten fra en anden branche eller som nyuddannede, ser typisk tingene på en anden måde, og det tror jeg er sundt for enhver arbejdsplads.”

Anden etape: kan man måle et bibliotek?

”Både folkebiblioteker og forskningsbiblioteker har en stor fælles udfordring i 21. århundrede. Vi skal fortælle, hvad biblioteket går ud på, og

hvilken værdi vi bidrager med. For det har ændret sig. Og den opgave er vi ikke lykkedes særligt godt med indtil videre”, mener Christian Lauersen.

”Jeg var for nylig til en re-union med min folkeskoleklasse. Jeg snakkede med en tidligere klassekammerat, der spurgte til, hvad jeg laver jobmæssigt. Jeg er bibliotekschef, svarede jeg. Nej, hvor spændende. Er det så dig der køber alle bøgerne, siger hun så. Det er meget sigende at hun tror, at man som chef for biblioteket, så er det ham der køber bøgerne. Jeg møder det tit, og det er jo ikke hende der har et problem, det er os som sektor.”

”Vi har en stor udfordring med at fortælle, hvad et bibliotek er i dag. Helt generelt. Også hvad de mennesker, der arbejder på et bibliotek kan, og hvorfor de er vigtige i vores samfund. Det hænger måske sammen med en anden udfordring. Vi er utrolig dårlige til at vise omverdenen – og os selv - vores værdi. Udlånstal og besøgstal kan måles og vejes. Men det siger intet om den værdi, vi bidrager med. Én million downloads, flot nok, men vi ved ikke om de mennesker, der har downloadet dem, har fået noget ud af det, de har læst. Vi kan se, hvor mange vi underviser i informationskompetencer på et universitetsårsgang, men det er blot en ren kvantitativ pejling, der intet siger om, hvorvidt de bliver bedre studerende, eller bliver bedre borgere, eller bedre arbejdskraft senere i livet.”

”Der har vi behov for at finde nogle andre og mere kvalitative målemetoder, både så vi selv kan blive bedre, men også så vi bedre kan fortælle omverdenen, hvad det er for en værdi vi skaber.”

Tredje etape: er et bibliotek altid et bibliotek?

”Jeg bliver ked af det, når man begynder at kalde biblioteket noget andet end det det er. Som fx læringscenter eller videncenter. Helt overordnet ved folk godt, hvad et bibliotek er – de ved sgu ikke hvad et videncenter er. Biblioteket er en 5000 år gammel institution der har haft en enorm indflydelse på vores verdens udvikling. Vi har måske et lidt traditionelt brand, men det er så stærkt. Derfor er ingen grund til at begynde at kalde tingene noget andet. Det handler mere om at proppe det rigtige indhold ind den kasse, som er biblioteket i det 21. århundrede.”

”Nu – i endnu højere grad end nogensinde – behøver mennesker en kritisk tilgang i forhold til at gebærde sig med viden, information og data. Det ligger dybt i det bibliotekariske kodeks at understøtte dette, og det bør komme alle til gavn og både punkteren, pensionisten og politikerens skal vide at det er vigtigt.”, siger Lauersen.

”En del af vores kernefaglighed, det at kunne søge information, er jo blev demokratiseret med internettet. Alle kan taste noget ind i Googles søgefelt, men det alene betyder jo ikke, at man gør det godt. Eller fornuftigt.”

”Samtidig er det vigtigt, at vi er bevidste om vores funktion som åbne platforme for mennesker. Dem er der generelt for få af i vores samfund. Biblioteket – både det folkelige og akademiske har en samfundsforbedrende funktion. Vi bringer mennesker sammen og skaber inkluderende miljøer. Bibliotekerne skal bygge bro til nogle strande og øer, som folk ikke vidste fandtes i forvejen.”

”Jeg kan godt lide biblioteket som et fysisk sted, hvor du kan komme hen og møde andre mennesker. Også mennesker der ikke nødvendigvis ligner dig selv. Jeg tænker tit på, hvorfor alle de studerende kommer på vores biblioteker og sidder og læser. Hvorfor sidder de ikke derhjemme? Vi har jo ikke bedre stole eller borde end de har på deres kollegieværelse. Der er sikkert også billigere og bedre kaffe hjemme. Biblioteket som fysisk sted giver dem et tilhørsforhold. Det giver dem en identitet, og det disciplinerer og stimulerer dem. Og biblioteket vil altid være forbundet med bogen, som altid vil være forbundet med viden og oplevelser og det at blive klogere. Og kritisk tænkning og læring. Sådant en bygning, biblioteket, er virkelig vigtig i dag og det må vi ikke kaste ud med badevandet i vores stræben efter kvantificerbare resultater i form af e-ressourceporteføljer og downloads.”

”Den udvikling handler også om, at vi har fået mere plads på bibliotekerne – især de akademiske. Vi har færre fysiske materialer fordi vi satser på e-litteratur. Vi skaber biblioteker på andre måder, vi indretter i høj grad biblioteker for mennesker nu, og ikke for bøger. Vi er på vej væk fra at være en kasse til opbevaring af materialer. Men vi har en tendens til at underkende vigtigheden af det fysiske rum i en meget digital verden. I en akademisk kontekst er det fysiske bibliotek et rigtig godt sted at være sammen med andre mennesker og lære noget om sig selv, sit studie og verden – og det at være sammen med andre mennesker går aldrig af mode.”

”På Roskilde Universitetsbibliotek har vi en uhyre interessant statistik, som faktisk siger noget meningsfuldt. Siden 2001 har vi tracket den gennemsnitlige opholdstid på biblioteket. I 2001 var den gennemsnitlige opholdstid i det fysiske bibliotek på 15 minutter. Det fortæller mig, at folk kom for at hente en bog, og så gik de et andet sted hen for at læse den. Nu er den gennemsnitlige opholdstid i biblioteket på halvanden time. Det

betyder at de kommer på biblioteket for studere og arbejde og blive klogere på verden – og hvilket sted kunne være bedre?”

Fjerde etape: kan vi centralisere os selv af landkortet?

”Der er forskellige tegn i tiden, som udfordrer bibliotekerne. Der mangler faglig pondus og nogen der vil og tror på bibliotekerne højere oppe i ministerierne, mere end et kontor under en styrelse.”

”Og i fusionstider er det vigtigt, at ikke centralisere den nære kontakt til fagmiljøerne væk. Vi er helt afhængige af, at vi har professionelle medarbejdere, der har god og stærk forbindelse til institutter, fakulteter og enheder på uddannelses- og forskningsinstitutionerne. At vi på daglig basis er nærværende, og ikke bare er en blanket på en hjemmeside, som man kan få svar fra på et eller andet tidspunkt inden for 48 timer. Ude i fagmiljøet skal de vide, hvem de kan kontakte – biblioteker handler i høj grad om relationer, og dem får man ikke via en blanket.”

”Et godt bibliotek er ikke defineret af bygningen eller materialerne, men i allerhøjeste grad af de mennesker der arbejder der. De skal kunne se sig selv som en del af et projekt, der rykker hurtigt i disse år, en del af den arbejdsplads som de er på, i tider hvor vores grænser bliver mere sløret. Man skal passe på, at det ikke kun kommer til at handle om bibliotekssystemer og licenser i de store fusioner, som forsknings- og uddannelsesbibliotekerne oplever i øjeblikket. Vi er kun så gode som de mennesker, vi har ansat.”

”Når dette er sagt er fusioner, samarbejdsaftaler og centralisering jo helt essentielt i en økonomisk presset biblioteksvirkelighed. Vi skal bare tænke os forbandet godt om, så vi ikke centraliserer vores egentlige værdi væk” slutter Lauersen.

Femte etape: hvad er der i kufferten til Roskilde bibliotekerne?

”Det jeg er allergladest for i mit arbejde, er arbejdet med mennesker. Arbejdet med at sikre, at medarbejderne lykkes, at de bliver den bedste udgave af dem selv, og at de har det godt, med det de gør. At de er stolte af det, vi laver sammen. Og arbejdet med at sikre, at dem som det hele jo handler om – brugerne af vores biblioteker – får noget værdifuldt og godt med sig. Ellers kan det være lige meget. Vi er ikke sat i verden for at få biblioteker til at overleve, men for at gøre en forskel for dem der bruger dem.”

”Dårlig ledelse kan man altid mærke. Man tænker ikke nødvendigvis over det, når ledelse fungerer.

Derfor skal personaleledelse tages helt ekstremt alvorligt – det er så vigtigt for kvaliteten, i det vi laver, at der ledes på en god måde.”

”Jeg har 3 ledelsesinspirationer jeg ofte tænker på. Winston Churchill, han havde et mål. Havde noget han ville, og han var god til at kommunikere hvad han ville – vi har behov for retning og for at kende den. Og så har jeg Arne Sørensen, træner for det danske fodboldhold der vandt sølv til De Olympiske Lege i 1960. Det fede ved Arne var, at han turde gå nye veje. Da de skulle spille semifinalen mod Ungarn, var spillerne helt oppe at ringe, overtændte, de var kommet så langt i turneringen, og ingen havde regnet med Danmark dengang. Det ville han gerne lige tage toppen af, og derfor arrangerede han en bytur med spillerne et par dage før kampen. Øller og billard. De spillede efterfølgende en brandkamp og vandt 2 - 0. Det jeg synes, er det fede ved historien, er at en træner på det niveau, tager sit hold med ud og drikker bajere. Det at turde gøre noget andet. Hvis de havde tabt, havde det jo været en skandale, og han var sikkert blevet fyret. Men Arne turde. Den sidste er Byggemand Bob. Jeg har set rigtigt meget Byggemand Bob, da jeg var på barsel med mine 2 unger.”, smiler Lauersen og fortsætter, ”Han er en fantastisk personaleleder i den måde, som han håndterer sine maskiner på. Alle hans maskiner er stereotyper af mennesker eller medarbejdere på en arbejdsplads. Nogle brænder virkelig for sagen, og vil bare ud over stepperne. Men skal lige have deres engagement sat ind i en større kontekst og skubbes i den rigtige retning uden for stramme tøjler. Der er en anden, som er helt ekstremt nervøs, ikke tror på at noget kan lykkes, og skal have bygget selvtillid på. Der er alle mulige forskellige personaer i spil.”

”Byggemand Bob er en fantastisk leder, han er rummelig, tillidsfuld og god til at forklare den enkelte, hvad lige præcis hans/hendes rolle er i den store sammenhæng. Han går foran uden at tage rampelyset for meget. Jeg kan nu meget godt lide rampelyset, men Byggemand Bob minder mig om, at det ikke altid er forbeholdt mig”, slutter Christian Lauersen.

Og denne dags etape i Tour de France gik langt over tidsskemaet. En stille dag i det nordfranske, hvor feltet kørte meget langsomt og adstadigt. For at samle kræfter til de senere strabadser, der bød på både brosten og bjerge. Lidt som en sommerdag i kolonihaven på Amager.

Blå bog: Christian Lauersen

2007: Uddannet cand.scient.bibl fra Danmarks Biblioteksskole

2006 – 2010: 4-årig tværsektoriel traineeansættelse på CBS Bibliotek, Københavns Kommunes Biblioteker, Det Kgl. Bibliotek og DBC A/S

2010 – 2011: Informationsspecialist ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultetsbibliotek, KUB

2011 – 2013: Sektionsleder ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultetsbibliotek, KUB

2013 – 2014: Leder for Det Juridiske Fakultetsbibliotek, KUB

2014 – 2016: Leder for Det Samfundsvidenskabelige Fakultetsbibliotek, KUB

2017 – Chef for Roskilde Universitetsbibliotek, Det Samfundsvidenskabelige Fakultetsbibliotek, og Det Administrative Bibliotek

2018, sept – Biblioteks- og borgerservicechef i Roskilde Kommune

2007 – 2013: Medlem af DFFU's bestyrelse

2014 – 2017: Ansvarshavende redaktør for REVY